

Melkveehouders in Drenthe bemesten meer op maat

Uit de voeten met aangepast advies

Graslandpercelen kunnen bemest worden met minder fosfaat zonder dat dit opbrengst of kwaliteit kost. Door beter in te spelen op het nalevergedrag van de bodem bespaart de veehouder 1.500 euro per jaar, stelt Wim Bussink van het NMI. Melkveehouder Gerko Brink uit Zeijen deed mee aan de fosfaatproef. De resultaten lijken veelbelovend.

Door: Durkje Hietkamp
Fotografie: Susan Rexwinkel

Fosfaat wordt steeds meer een kritisch nutriënt in de bedrijfsvoering. Door beter bedacht te zijn op de fosfaatbeschikbaarheid van de bodem is minder fosfaatbemesting nodig. Twee projecten van het NMI (Nutriënten Management Instituut) in Drenthe en in Noord-Brabant bevestigen dit. Het NMI heeft op praktijkbedrijven een nieuw fosfaatadvies gedemonstreerd. Daarin wordt rekening gehouden met de directe beschikbaarheid van fosfaat (P-PAE) en wat de grond kan naleveren (PAL). De huidige bemestingsadviezen voor fosfaat zijn alleen gebaseerd op het PAL getal en het graslandgebruik. De komende jaren is de toegestane bemesting tot 25 kilogram (kg) fosfaat per hectare lager dan het advies uit de Bemestingsadviesbasis 2002 en tot 10 kg fosfaat per hectare lager dan het nieuwe advies op basis van P-PAE. Voor kunstmest is er dan geen ruimte meer. Vooral op percelen met een fosfaattoestand van laag of vrij laag, is er een la-

gere opbrengst te verwachten. Door een slimme combinatie van PAL en P-PAE kan zowel de naleversnelheid als de capaciteit worden vastgesteld blijkt uit het onderzoek.

Demo's

De demoproeven in Drenthe zijn in het voorjaar van 2006 aangelegd. Op de praktijkbedrijven zijn graslandpercelen uitgezocht met een P-AL-getal tussen 10 en 50. Volgens de Bemestingsadviesbasis varieert het gangbare bemestingsadvies voor de eerste snede daarin van 15 tot 110 kg fosfaat per hectare. Meestal volstaat 3 tot 3,5 gram P per kg droge stof voor een optimale opbrengst en een goede diervoeding. Minder dan 3 gram wijst op een gebrekkige P-voorziening en groeiremming. De percelen, verdeeld in een lage en een hoge bemesting, zijn tijdens de eerste snede gras gevolgd. Voor de hoge fosfaatbemesting is uitgegaan van het gangbare advies. Voor de lage is uitgegaan van de aanvoer van dunne rundermest met 13 tot 21 kg fosfaat per hectare minder.

Door de fosfaatfixerende grond in het Drentse Zeijen is een juiste bemesting moeilijk. Aan de proefperceeltjes is weinig te zien.

„De 20 tot 30 kuub runderdrijfmest bevat 1,6 kg fosfaat per kuub. Daarvan werkt 50 tot 75 procent voor de eerste snede”, aldus Bussink. De 13 (2006) en 10 (2007) bedrijven in Drenthe met in totaal 50 (2006) en 46 (2007) perceelsdelen werkten volgens een door NMI opgesteld protocol waarin de veehouders onder andere advies kregen over de benodigde hoeveelheid kunstmest. Alle handelingen op het perceel zijn geregistreerd. In 2006 is gemiddeld een daling van 14 kg fosfaat per hectare gerealiseerd. Dit leidde tot een gemiddeld P-gehalte van 4 per kg drogestof. In 2007 is een daling van 9 kg fosfaat per hectare gerealiseerd bij een P-gehalte van gemiddeld 3,3. Door het zeer droge voorjaar is het P-gehalte in 2007 lager, maar voldoende voor een adequate P-

voorziening. Graswortels nemen P op uit het bodemvocht. De hoeveelheid P die hierin zit is slechts een fractie van de hoeveelheid die gras nodig heeft. Voor een goed bemestingsadvies is het van belang om te weten hoeveel P direct beschikbaar is (P-PAE). Zodra gras P opneemt uit het bodemvocht daalt de concentratie in het bodemvocht en vindt er P-nalevering door de bodemdeeltjes plaats. Van belang is of deze nalevering (om de P-concentratie in het bodemvocht op peil te houden) voldoende snel gebeurt en hoeveel er in totaal nageleverd (capaciteit) kan worden. Het blijkt dat een hogere P-PAE tot een veel hoger P-gehalte in gras leidt (zie tabel 1). De praktische consequentie is dat percelen met veel snel beschikbaar fosfaat (P-PAE) een lager

advies krijgen dan percelen met weinig snel beschikbaar P.

Aanscherping

De demonstratie op praktijkbedrijven toont aan dat gemiddeld tot 14 kg minder fosfaat per hectare nodig is dan de Bemestingsadviesbasis 2002 zegt. Daarmee bespaart een veehouder al snel 1.500 euro per jaar. In Nederland heeft 20 procent van de graslandpercelen een lage of vrij lage fosfaattoestand. Wanneer op de helft van deze percelen de hoeveelheid snel beschikbaar fosfaat minimaal is, daalt de opbrengst met 4.500 kg droge stof. Het aankopen van extra ruwvoer leidt daarmee tot een bedrag van 450 euro per jaar. Als op 5 hectare de botanische samenstelling achteruit gaat en de kwaliteit van het gras daarmee met 100 VEM per kg droge stof daalt, moet er zo'n 5 ton extra krachtvoer worden aangekocht voor 800 euro. Herinzaai eens per vier jaar in plaats van eens per vijf jaar leidt tot ongeveer 800 euro extra. Daarnaast leidt een goede P-voorziening tot een diepere beworteling en een dichtere zode. Dit maakt een veehouder minder afhankelijk van beregening. „Het nieuwe advies helpt boeren om de kleinere hoeveelheid beschikbaar fosfaat goed te verdelen”, besluit Bussink. Volgend voorjaar wordt een nieuw conceptadvies voor grasland aan de commissie Bemesting Grasland en Voedergewassen voorgelegd.

(advertentie)

Melkveehouder Gerko Brink boert op fosfaatfixerende grond.

PRAKTIJKERVARING GERKO BRINK

Gerko Brink is melkveehouder in het Drentse Zeijen. Hij melkt met de 80 melkkoeien die overdag worden geweid een quotum van 7,5 ton vol. De 45 hectare gras en 18 hectare maïs is verbouwd op fosfaatfixerend veen op zandgrond. „Fosfaatfixerende grond is lastig qua bemesting. Met de straks geldende fosfaatregels kan ik niet werken”, zegt Brink. Aanscherping van de verliesnormen leidt tot aanzienlijke opbrengstderving vooral op gronden waar een sterke vastlegging van fosfaat plaatsvindt. „Uit grondproeven is gebleken dat de P-PAE laag is. Het adviesverslag van Oosterbeek toont aan dat ik 75 kg fosfaat moet strooien”, vertelt de veehouder. „Dat springt eruit in vergelijking met andere bedrijven.” Het bemestingsadvies is gebaseerd op perceelsbemonstering met GPS. „De PAL ligt overal net boven de grens”, vertelt de veehouder. „Ik mag dus geen extra fosfaat toedienen. Dit maakt een goede graslandverzorging lastig.” Vooral voor de opstart van gewassen is fosfaat nodig volgens de veehouder. „Ik denk niet dat ik in mijn situatie 1.500 euro per jaar kan besparen. Een P-PAE van 0,1, geeft aan dat mijn land fosfaat nodig heeft. Dit mag ik niet strooien. Bedrijven met een hoge P-PAE kunnen het resterende fosfaat wel naar mij doorschuiven”, lacht de veehouder. „Fosfaat kost veel geld. Aanpassing van het advies is mijn redding.”

Veld	waarde-ring	P-AL	P-PAE	Advies oud	Advies nieuw	gemeten P-gehalte gras
10a	voldoende	35	0,97	45	27	3,1
10b	voldoende	32	4,03	45	15	4,6
Groot veld	vrij laag	19	0,24	70	79	2,7
4	vrij laag	23	5,95	70	15	4,1

Het nieuwe advies houdt rekening met de PAL en P-PAE, waardoor vaak minder P maar soms ook meer P wordt geadviseerd dan volgens de Bemestingsadviesbasis.

MCN
MELKMACHINE CENTRUM NOORD B.V.
WestfaliaSurge

DRACHTEN
0512 - 54 00 44

Vertegenwoordigers:
W. van Dijk 06 - 22 93 32 17
K. Talma 06 - 22 90 40 00
L. Meijer 06 - 53 84 27 27
www.mcndrachten.nl

MELKTECHNIEK VOERCOMPUTER- EN
MANAGEMENT SYSTEMEN
STALINRICHTING - REINIGINGSMIDDELEN